

Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji na období 2015 - 2018

„Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji“ byla vytvořena v návaznosti na Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. června roku 2003 č. 571 ke „Koncepci účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice“.

1. Úvod

Nedílnou součástí života ve Středočeském kraji jsou projevy tradiční lidové kultury. Dochovaly se jak hmotné tak i nehmotné statky, které jsou předávány z generace na generaci. Tyto hodnoty se vytvářely po celá staletí. Patří sem zejména lidové obřady, obyčeje, zvyky, hudba a tanec, lidová slovesnost, lidová řemeslná a lidová umělecká výroba, rozličné technologické postupy a dovednosti a další.

Řada z těchto projevů tradiční lidové kultury je přítomna kolem nás dodnes a setkáváme se s ní i v současném světě. Jejich četnost a autenticita je v různých regionech odlišná. V některých oblastech se projevy tradiční lidové kultury vyskytují jen příležitostně, v jiných regionech jsou nedílnou součástí každodenního života. Kultura se podílí na rozvoji cestovního ruchu, významně ovlivňuje rozvoj v jednotlivých obcích v regionu a tak přispívá k růstu ekonomiky. Rozhodující je však přístup a aktivita občanů, kteří se na zachování, rozvoji, prezentaci a předávání projevů tradiční lidové kultury významnou měrou podílejí.

Nemateriální složka tradiční lidové kultury vždy bude představovat významnou a ničím nenahraditelnou historickou paměť národa. Mnoho těchto projevů není ve Středočeském kraji dosud dostatečně zdokumentováno. Jedná se o projevy, které se neustále mění a vyvíjejí. Řadě z těchto kulturních tradic a hodnot hrozí zánik, aniž by byly náležitě zdokumentovány a zaznamenány a mohly tak být uchovány i pro další generace. Z toho plyne, že je důležité pečovat o uchování a rozvoj tohoto kulturního bohatství.

Cílem předkládaného materiálu je stanovit koncepční nástroje účinnější péče o tradiční lidovou kulturu, které budou směřovat k její efektivnější identifikaci, dokumentaci a ochraně.

2. Stručný popis péče o tradiční lidovou kulturu v České republice v letech 2000 – 2015

Stěžejním dokumentem mezinárodního významu se stalo „Doporučení k ochraně tradiční a lidové kultury“ schválené na 25. zasedání Generální konference UNESCO v roce 1989 a následně přijetí „Akčního plánu na ochranu a rozvoj nehmotného kulturního dědictví“ na celosvětovém shromáždění ve Washingtonu v roce 1999. V roce 2003 byla přijata na 32. zasedání Generální konference UNESCO „Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví“, na jejíž přípravě se podílela i Česká republika, která se smluvní stranou Úmluvy stala v roce 2009.

Česká republika deklarovala svůj zájem o tradiční lidovou kulturu již ve svém strategickém dokumentu „Strategie účinnější státní podpory kultury“. Tato Strategie byla v aktualizované verzi schválena usnesením vlády č. 40 dne 10. ledna 2001 (Kulturní politika v České republice) a účinnější péče o tradiční lidovou kulturu se tak stala jedním z prioritních úkolů na úrovni státu. V roce 2003 přijala vláda České republiky usnesením č. 571 ze dne 11. června 2003 „Koncepti účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice“. Dne 5. ledna 2011 byla schválena v pořadí druhá „Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015“. Momentálně probíhá aktualizace „Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu na léta 2016 – 2020“.

Základním záměrem tohoto koncepčního dokumentu bylo vytvořit systém péče, do něhož se zapojí státní i nestátní organizace a jednotlivci tak, aby přispěli k identifikaci, dokumentaci a ochraně dochovaných projevů tradiční lidové kultury a k předání těchto projevů dalším generacím.

Krajským orgánům bylo doporučeno vytvořit na svém území krajská informační a dokumentační centra garantující identifikaci a dokumentaci projevů tradiční lidové kultury a péči o ně nebo touto funkcí pověřit některou ze svých stávajících kulturních institucí. Ve Středočeském kraji bylo touto funkcí pověřeno Regionální muzeum v Kolíně, příspěvková organizace Středočeského kraje.

Obdobně postupovaly další kraje. Na území České republiky tak došlo v letech 2004 – 2008 k vytvoření 14 pracovišť zaměřených na péči o tradiční lidovou kulturu. Na celostátní úrovni byl tímto úkolem pověřen Národní ústav lidové kultury ve Strážnici. Regionální pracoviště se stala odbornými garanty péče o tradiční lidovou kulturu v jednotlivých krajích a Ministerstvo kultury jejich činnost každoročně (od roku 2005) podporuje prostřednictvím výběrových dotačních řízení (dotační titul „Podpora tradiční lidové kultury“).

V roce 2004 Ministerstvo kultury č.j. 323/2004 vydalo vzorovou náplň regionálního pracoviště.

Regionální pracoviště:

- je pověřeno funkcí informačního, školícího a metodického pracoviště pro území kraje
- provádí dokumentaci tradiční lidové kultury a koordinuje její provádění na území celého kraje
- spolupracuje při identifikaci a zpracování záznamů o projevech tradiční lidové kultury

- spolupracuje s dobrovolnými dokumentátory (zpravodaji), vytváří si jejich síť a poskytuje jim metodologickou pomoc
- pořádá specializovaná školení pro dobrovolné dokumentátory (zpravodaje), profesionální pracovníky dokumentace, sbírek, konzervačních a restaurátorských pracovišť atd.
- vytváří specializované databáze
- poskytuje metodickou pomoc státní správě a samosprávě
- poskytuje metodickou pomoc ostatním odborným institucím v rámci kraje v otázkách péče o tradiční lidovou kulturu
- shromažďuje doklady o mimořádně hodnotných jedinečných projevech tradiční lidové kultury v kraji
- shromažďuje informace o nejúspěšnějších postupech v uchovávání, prezentaci a předávání projevů tradiční lidové kultury a navrhuje je Krajskému úřadu nebo Národnímu ústavu lidové kultury k popularizaci nebo je ve vlastní působnosti uveřejňuje
- předkládá návrhy do seznamů nemateriálních statků tradiční lidové kultury
- poskytuje informace veřejnosti
- popularizuje a prezentuje shromážděné doklady o projevech tradiční lidové kultury formou výstav a publikací, popř. iniciuje tuto prezentaci u dalších institucí v kraji
- spolupracuje s Národním ústavem lidové kultury v záležitostech péče o tradiční lidovou kulturu
- spolupracuje s Asociací muzeí a galerií České republiky, popř. dalšími nestátními institucemi působícími v tomto oboru
- v rámci kraje koordinuje (doporučuje nebo vybírá) předkládání projektů a požadavků směřujících k zajištění péče o tradiční lidovou kulturu na území kraje, do grantových programů Ministerstva kultury nebo jiných ústředních orgánů, popř. do grantových programů vyhlášených krajem.

Vymezením činností a koordinací pracovišť vznikla napříč Českou republikou v poměrně krátké době obsáhlá databáze o současné podobě tradiční lidové kultury.

V letech 2006 – 2010 bylo provedeno dotazníkové šetření „**Identifikace a dokumentace tradiční lidové kultury v České republice**“. Výsledky tohoto výzkumného projektu jsou zpracovány samostatně pro každý kraj.

Tematické okruhy dotazníkového výzkumu v jednotlivých letech:

- 2006 – Folklor (vyprávění, zpěv, zpěvnost, tance, folklor dětí a lidové divadlo)
– Tradiční způsoby obživy (zemědělství, rybolov, myslivost)
- 2007 – Lidová religiozita
- 2008 – Obyčejové tradice
- 2009 – Lidová strava, doprava, obchod, trh a lidový zpěv
- 2010 – Společenské vztahy, výtvarná kultura

Další vybrané výstupy celostátního charakteru vycházející z koncepčního dokumentu:

- Od roku 2001, dle nařízení vlády č.5/2003 Sb., o oceněních v oblasti kultury udělovaných Ministerstvem kultury, ve znění pozdějších předpisů, je každoročně udělován titul „Nositel tradice lidových řemesel“ inspirovaný světovým projektem UNESCO „Žijící lidské poklady“.
- Byla navázána aktivní spolupráce s Akademií věd ČR, s Českou národopisnou společností, s Asociací muzeí a galerií ČR a její Etnografickou komisí, vysokými školami, řadou občanských sdružení, měst a obcí. Z mezinárodního hlediska se jedná především o spolupráci s UNESCO, zeměmi Visegrádského seskupení a nevládními světovými organizacemi jako jsou CIOFF – Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů a lidového umění, IOV – Mezinárodní organizace pro lidové umění, IGF - Mezinárodní unie folklorních sdružení, ale také ICOM – Mezinárodní rada muzeí, AEOM – Asociace evropských muzeí v přírodě atd.
- V roce 2008 byl s ohledem na Úmluvu o zachování nemateriálního kulturního dědictví zřízen „Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky“ (příkaz ministra kultury č. 41/2008, novelizován příkazem ministryně č. 45/2012), do kterého bylo zapsáno 12 položek (k 31. 12. 2014).

3. Stručný popis péče o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji v letech 2000 – 2015

Rada Středočeského kraje pověřila dne 19. ledna roku 2005 Regionální muzeum v Kolíně funkcí Regionálního odborného pracoviště pro péči o tradiční lidovou kulturu v souladu s „Koncepcí účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice“, schválenou

Usnesením vlády ČR č.571 ze dne 11. června 2003. Činnost regionálního pracoviště byla zahájena 1. března 2005. V následujících letech byly prováděny terénní výzkumy v celé oblasti středních Čech. Bylo zachyceno několik desítek projevů tradiční lidové kultury. Také byla navázána spolupráce s ostatními etnografy v jednotlivých středočeských muzeích. Ty se svou činností také intenzivně věnují dokumentaci projevů tradiční lidové kultury a přispívají tak k její ochraně.

Každý rok uděluje hejtman Středočeského kraje v souladu s „Konceptí péče o tradiční lidovou kulturu v České republice“, schválenou usnesením vlády ČR v roce 2011, titul „Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje“. Toto ocenění je formou veřejného uznání a podpory těm, kdo se snaží udržet znalosti a dovednosti nutné pro provádění tradičních rukodělných technologií, účinně a kvalifikovaně je prezentovat a předávat dalším generacím. Titul „Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje“ byl udělen doposud třem osobám. V roce 2013 ho získal řezbář a rytec z Peček Jiří Rücker. Roku 2014 byl udělen paní Miluši Šimové, která je lektorkou techniky pečení vizovického pečiva. Posledním Mistrem tradiční rukodělné výroby je řezbář betlémů Ján Chvalník z Příbrami.

3.1. Vybrané výstupy činnosti Regionálního pracoviště:

3.1.1. Zapojení do celostátního dotazníkového šetření (Identifikace a dokumentace tradiční lidové kultury v České republice), které proběhlo v letech 2006 – 2010

- 2006 – dokumentace ohrožených projevů v oblasti folkloru (vyprávění, zpěv, zpěvnost, tance, folklor dětí a lid. Divadlo) a v oblasti tradičního způsobu obživy (zemědělství, rybolov a myslivost)
- 2007 – lidová religiozita, sídlo dům a bydlení
- 2008 – obyčejové tradice
- 2009 – lidová strava, obchod, trh a lidový oděv
- 2010 – společenské vztahy, výtvarná kultura

Výsledky dotazníkového šetření vedly v letech 2011 - 2015 k pokračování intenzivní dokumentace v oblasti tradičních lidových obyčejů. Šetření nám pomohlo získat nové informace o tradiční lidové kultuře ve středních Čechách a částečně také v Praze.

Hlavním cílem výzkumu v letech 2011 – 2015 bylo získávání informací o průběhu tradičních lidových obyčejů, které jsou udržovány v jednotlivých oblastech Středočeského kraje. Nově získané informace byly porovnávány s výsledky z terénních výzkumů z předchozích let. Výstupem tohoto několikaletého bádání bylo vydání dvoudílné publikace mapující tradiční i znovu obnovené lidové obyčeje ve středních Čechách. První díl „Rok s tradičními lidovými obyčeji a slavnostmi ve středních Čechách – Jaro a léto“ byl vydán v roce 2012, hned v následujícím roce vyšlo pokračování „Rok s tradičními lidovými obyčeji a slavnostmi ve středních Čechách – Podzim a zima“.

3.1.2. Presentace tradiční lidové kultury veřejnosti

V oblasti prezentace lidové kultury včetně folklorních souborů široké veřejnosti je činnost Regionálního pracoviště provázána s činností pobočky Regionálního muzea v Kolíně, Muzeem lidových staveb v Kouřimi. Zde je každoročně pořádáno několik národopisných pořadů. V rámci národopisných programů se v Muzeu lidových staveb v Kouřimi konají také odborné přednášky a komentované prohlídky, ukázky řemesel a různých technologických postupů. K činnosti pracoviště také patří pořádání výstav, řešení různých badatelských dotazů nebo odborných konzultací diplomových prací týkajících se lidové kultury.

Každoročně probíhají v Muzeu lidových staveb v Kouřimi tyto programy:

- Tříkrálové koledování
- Masopust
- Velikonoce
- Před Filipojakubskou nocí
- Letnice
- Svatohavelské císařské posvícení
- Mikulášská občůzka
- Advent a Vánoce

4. SWOT analýza

Silné stránky:

- Četnost dochovaných a stále živých hmotných i nehmotných projevů tradiční lidové kultury
- Existence Regionálního pracoviště při Regionálním muzeu v Kolíně
- Udělování krajských ocenění – „Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje“
- Finanční podpora ze strany Ministerstva kultury, Středočeského kraje, měst a obcí
- Bohaté sbírkové fondy středočeských muzeí

Slabé stránky:

- Nedostatečný počet etnografů a dalších odborných pracovníků, kteří by se podíleli na identifikaci a dokumentaci projevů tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji
- Nedostatečná spolupráce Regionálního pracoviště s krajskými muzei
- Nedostatečná spolupráce se vzdělávacími institucemi
- Nedostatečná prezentace projevů tradiční lidové kultury široké veřejnosti
- Malý zájem cestovního ruchu o oblast tradiční lidové kultury

Příležitosti:

- Zlepšení spolupráce s ostatními etnografy ze středočeských muzeí – může přinést intenzivnější identifikaci a dokumentaci projevů tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji
- Využití místních tradic lidové kultury pro školní i mimoškolní vzdělání mládeže a dětí
- Zájem veřejnosti o muzea v přírodě – příležitost pro zvýšení povědomí široké veřejnosti jak o hmotných tak o nehmotných projevech tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji

Hrozby:

- Pokles povědomí o tradiční lidové kultuře
- Ohrožení a postupný zánik některých projevů tradiční lidové kultury
- Klesající počet dobrovolných pracovníků
- Omezení finančních prostředků z veřejných rozpočtů

5. Cíle péče o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji na období 2015 – 2018

5.1. Předmět péče

Předmětem „Koncepte péče o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji na období 2015 – 2018“ je, ve shodě s celostátní „Konceptí účinnější péče o tradiční lidovou kulturu na léta 2016 – 2020“ a „Úmluvou o zachování nemateriálního kulturního dědictví“, péče o část kulturního dědictví - péče o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji. Tradiční lidová kultura je soubor výtvorů hmotných i nehmotných založených na tradici a vytvářených skupinou nebo jednotlivci, kteří je považují za součást svého kulturního dědictví. Vzory a hodnoty vlastní tradiční lidové kultury jsou předávány z generace na generaci ústně, napodobováním a dalšími způsoby.

5.2. Cíl péče

Cílem péče je podpořit uchování dosud existujících projevů tradiční lidové kultury a předat je dalším generacím. Prezentací těchto projektů může být výrazně obohacena soudobá kultura, což může přirozenou cestou přispět k uchování kulturní identity ve Středočeském kraji.

Opatření budu směřovat k:

- Systematické identifikaci a dokumentaci projevů tradiční lidové kultury na území Středočeského kraje
- Vedení „Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Středočeského kraje“
- Ochrana a uchování dosud existujících prvků tradiční lidové kultury
- Průběžné zpracovávání přehledů akcí a aktivit tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji
- Efektivnější prezentace tradiční lidové kultury prostřednictvím odborných institucí a médií
- Prezentace tradiční lidové kultury a jejich hodnot široké veřejnosti v jednotlivých částech Středočeského kraje (hmotná i nehmotná kultura)
- Zlepšení kooperace Regionálního pracoviště s ostatními muzei ve Středočeském kraji

5.3. Nástroje

K naplnění těchto cílů budou hlavně využity nástroje ekonomické, které se efektivně osvědčily i v přechodném období. Dalšími důležitými nástroji, které budou využity k naplnění těchto cílů, budou nástroje metodické a institucionální:

Ekonomické:

- Grantové podpory tradiční lidové kultury na úrovni obcí, krajů a Ministerstva kultury
- Udělování cen Ministerstva kultury v oblasti tradiční lidové kultury – zejména udělování titulu „Nositel tradice lidových řemesel“
- Udělování cen Středočeského kraje v oblasti tradiční lidové kultury – udělování titulu „Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje“

Metodické:

- Vedení seznamu nejvýznamnějších projevů tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji dle pravidel Odborné komise pro vedení „Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Středočeského kraje“
- Vytvoření metodik pro systematickou dokumentaci tradiční lidové kultury v rámci celého Středočeského kraje

Institucionální:

- Existence a činnost Regionálního pracoviště tradiční lidové kultury
- Existence dalších institucí a organizací zabývajících se péčí o tradiční lidovou kulturu v rámci Středočeského kraje a jejich spolupráce s Regionálním pracovištěm
- Vytvoření a následné využívání sítě dobrovolných dokumentátorů pro identifikaci a dokumentaci projevů tradiční lidové kultury

6. Konkrétní úkoly k naplnění cílů stanovených pro oblast tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji na období 2015 – 2018

Dne 19. ledna 2005 přijala Rada Středočeského kraje usnesení, kterým schválila Pověření Regionálního muzea v Kolíně k výkonu Regionálního pracoviště pro péči o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji. Regionální muzeum v Kolíně se tak stalo odborným garantem péče o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji.

6.1. Identifikace projevů tradiční lidové kultury

- Navázání na dosavadní výzkum projevů tradiční lidové kultury na území Středočeského kraje – spolupráce s etnografy příspěvkových organizací Středočeského kraje, vytvoření a zapojení sítě dobrovolných dokumentátorů

6.2. Dokumentace projevů tradiční lidové kultury

- Vytvoření metodik pro systematické dokumentování v oblasti tradiční lidové kultury v rámci Středočeského kraje
- Na základě metodik provádět periodickou dokumentaci projevů tradiční lidové kultury, zejména těch, které jsou bezprostředně ohroženy a hrozí jim zánik
- V rámci sbírkotvorné činnosti evidovat a zpracovávat materiální doklady související s projevy tradiční lidové kultury a vytvářet jejich elektronickou databázi
- Prostřednictvím „Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Středočeského kraje“ vést soupis nejvýznamnějších projevů tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji
- Pravidelně rozšiřovat a aktualizovat „Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Středočeského kraje“, sledovat a dokumentovat proměny jeho částí a veřejného využití
- Provádění terénních výzkumů – zapojení studentů do výzkumů a využívání jejich diplomových, ročníkových a seminárních prací

6.3. Uchování, šíření, prezentace a předávání hodnot tradiční lidové kultury

- Popularizace a prezentace shromážděných dokladů o projevech tradiční lidové kultury formou výstav a publikací z oborů tradiční lidové kultury
- Pořádání lektorských programů zaměřených především na mládež za účelem seznámení s místními a regionálními projevy tradiční lidové kultury
- Předvádění projevů tradiční lidové kultury – například technologické postupy, obřady, obyčeje, zvyky, zpěv a hudbu, tance a další
- Vystavování hmotných artefaktů tradiční lidové kultury
- Vytvoření a správa databáze lidových slavností, výročních obyčejů a obřadů, které se doposud konají v jednotlivých obcích Středočeského kraje
- Zmapování současného stavu folkloru a folklorních souborů ve Středočeském kraji

Na plnění bodu 6. „**Konkrétní úkoly k naplnění cílů stanovených pro oblast tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji na období 2015 – 2018**“ této Koncepce by se měla podílet i

ostatní krajská muzea ve Středočeském kraji. Krajská muzea by měla v oblasti tradiční lidové kultury více využívat možností financování z veřejných zdrojů a ucházet se o dotace Ministerstva kultury ČR, které každoročně vyhlašuje výběrové dotační řízení „Podpora tradiční lidové kultury“.

Díky dotačnímu programu Ministerstva kultury ČR „Podpora tradiční lidové kultury“ mohou krajská muzea vytvářet projekty zaměřené na **následující aktivity**:

- dokumentace, identifikace a prezentace projevů tradiční lidové kultury
- mimořádné počiny ve všech oblastech tradiční lidové kultury
- zpravodajská a sběratelská činnost, zpracování záznamů, výzkumná činnost (nejedná se o podporu projektů ve smyslu zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů)
- shromažďování dokladů o projevech tradiční lidové kultury pro databáze
- dokumentace a záznamy technologií
- popularizace a prezentace shromážděných dokladů, výstavní činnost, předvádění technologií lidových řemesel
- podpora výjimečných edičních počínů

7. Finanční zdroje

Oblast tradiční lidové kultury je financována z více zdrojů, základem jsou veřejné zdroje – neinvestiční dotace obcí, kraje a státní správy (zejména Ministerstva kultury). Částka na podporu tradiční lidové kultury poskytovaná od Středočeského kraje, zřizovatele muzeí, je zahrnuta v příspěvku na provoz jednotlivých krajských muzeí. Muzea, v nichž pracují etnografové, zaměřují svou činnost na dokumentaci postupně zanikajících projevů tradiční lidové kultury, na terénní výzkumy v regionu a doplňování sbírkových fondů akvizicemi z oblasti tradiční lidové kultury.

8. Závěr

Záměrem této Koncepce bylo stanovení nástrojů a opatření, která budou přispívat k účinnější ochraně, výzkumu, dokumentaci, předávání a využívání projevů tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji jako nedílné součásti kulturního dědictví.

Cílem Koncepce je vytvořit podmínky pro systematickou identifikaci a dokumentaci živých, zaniklých i revitalizovaných projevů tradiční lidové kultury, účinnější péči a ochranu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ve Středočeském kraji. Koncepce má rovněž prohloubit spolupráci všech subjektů, které se zabývají výzkumem nemateriálního kulturního dědictví na území Středočeského kraje. Důraz je kladen na zvýšení povědomí o hodnotách tradiční lidové kultury a na zvýšení zájmu o tradiční lidovou kulturu mezi širokou veřejností. Stanovené cíle, úkoly a opatření vycházejí ze záměrů a specifických potřeb Středočeského kraje a celostátních dokumentů platných pro oblast nemateriálního kulturního dědictví. Stěžejním výchozím dokumentem byla „Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 – 2015“.

V Kouřimi dne 5. 10. 2015

*Zpracovala: Mgr. Tereza Kašová
(Regionální muzeum v Kolíně)*